

Arheološki spletni portal

Archaeological Web Portal

© Januš Jerončič
janusjero@gmail.com

Izvleček: V članku želim predstaviti nekaj osnovnih pojmov, ki jih vsakodnevno srečujemo pri uporabi svetovnega spleta, in idejo o izdelavi arheološkega spletnega portala. Zaradi vedno večje količine informacij z arheološko vsebino, ki se dnevno pojavljajo na svetovnem spletu, prinaša portal učinkovito orodje in nudi uporabnikom pregleden in urejen dostop do informacij. Vsebine so namenjene posameznikom, ki jih zanimajo novice in praktične informacije, arheologu pa portal ponuja uporabna orodja za študij in raziskave. Spletni portal je za tako obliko predstavitve primernejši od navadne spletne strani, saj se razlikuje v tem, da je bolj prilagojen posamezniku, ki ima s prijavo v sistem tudi nadzor nad določenimi vsebinami. Internet je omrežje, ki nudi široke možnosti uporabe in zato lahko postane učinkovito sredstvo za izmenjavo in širjenje podatkov, ki so lahko dosegljivi hitro, skoraj povsod in z majhnimi stroški. Arheologija še ni na polno izkoristila njegovih zmožnosti in v tem smislu predstavlja postavitve takega portala pomembno pridobitev tako za arheološko stroko kot za boljšo prepoznavnost arheologije v širši javnosti.

Ključne besede: internet, svetovni splet, spletna stran, spletni portal, arheologija

Uvod

Internet je nastal kot projekt ameriške vojske, ki je iskala omrežje med seboj povezanih računalnikov za hiter in učinkovit prenos podatkov po celotni državi. Ministrstvo za obrambo je ustanovilo Agencijo za napredne raziskovalne projekte (ARPA - Advanced Research Project Agency)¹, ki je leta 1969 uspela med seboj povezati računalnike na štirih ameriških univerzah in tako vzpostaviti prvo omrežje imenovano ARPANet. To je bil začetek razvoja interneta, sistema računalnikov, kablov, protokolov, informacij, storitev, s katerim si uporabniki med seboj izmenjujejo in delijo podatke. Prvi uporabniki interneta so bile ameriške univerze, vladne ustanove in vojska. Kasneje je njegova uporabnost pripomogla k temu, da se je razširil tudi na civilno sfero. Pravi razmah pa je doživel takrat, ko so se pojavili prvi komercialni ponudniki, ki so omogočili, da se lahko vsak, ki ima računalnik in telefonsko linijo, priključi na svetovno omrežje.

Čeprav z zadržkom, je tudi arheologija začela slediti modernim trendom informacijske dobe. V tem času smo bili priča velikim spremembam v načinu publiciranja, kot so skrajšanje časa priprave, zmanjšanje stroškov predvsem zaradi prihranka pri stroških tiskanja ter lažji dostopnosti do elektronskih publikacij. Poleg tega se je spremenil tudi prikaz rezultatov arheoloških raziskav, ki so bile v

Abstract: In this article the author presents some of the basic topics about internet and world wide web and the idea of creating an archaeological web portal. Such web portal contains information from diverse sources and delivers it to the user in a unified way. Actually, new data that appear daily make the web a chaotic space of information where the research becomes difficult. In this sense the portal functions as a tool which allows users to find information concerning archaeology more easily. Moreover, it helps archaeologists in their research and studies. For this purpose the portal is more suitable than a simple web page as it allows users to log in and to change some of its contents. Internet is a global network linking together users from all over the world and providing a vast range of informations, resources and services which can be accessed almost anywhere, in a fast way and at low costs. In this sense an archaeological web portal is an important resource for scientific researches in the field of archaeology as well as a mean for its popularization, since it can make archaeology more comprehensible to the general public.

Keywords: internet, World Wide Web, web site, web portal, archaeology

preteklosti omejene le na tiskane medije in razstave. Na ta način se arheološke vsebine vedno bolj približujejo širši javnosti. Na svetovnem spletu se dnevno pojavljajo nove količine podatkov in informacij. Spletnih strani z arheološko vsebino je vedno več in zato postaja iskanje informacij zamudno. Njihova vsebina je različna. Največ je informativnih strani z novicami o arheoloških odkritjih in najavami raznih dogodkov, ki so precej poljudne, saj so avtorji v večini primerov ljubitelji, navdušenci nad zmožnostmi, ki jih ponuja svetovni splet. Na drugi strani pa so spletne strani raznih institucij s specifičnimi vsebinami, ki se ponavadi omejujejo na predstavitev njihove dejavnosti.

Arheološki spletni portal v tem smislu pomeni združitev različnih tipov spletnih predstavitev. Na njem so zbrane informacije iz sveta arheologije in deluje kot neke vrste izhodiščna točka za iskanje vse večje količine informacij, ki se dnevno pojavljajo na svetovnem spletu. Po drugi strani pa predstavlja veljaven znanstveni pripomoček za delo in študij. Takšen portal torej omogoča tako raziskovalcem kot ljubiteljem pridobiti informacije, ki bi jih drugače lahko dobili le s poglobljenim in zamudnim iskanjem po svetovnem spletu ali pa v arheoloških knjižnicah in muzejih.

Spletna stran in spletni portal

Svetovni splet je leta 1989 izumil Tim Berners-Lee skupaj s skupino raziskovalcev pri Evropski organizaciji

¹ Danes se agencija imenuje DARPA – Defense Advanced Research Project Agency (Splet 1).

za jedrske raziskave (CERN). Ta sistem za pregledovanje informacij v računalniških dokumentih je eden od mnogih komunikacijskih servisov, ki so del interneta. Svetovni splet je sistem dokumentov in informacij, ki se nahajajo na strežnikih, in jih pregledujemo s pomočjo brskalnikov. Informacije, ki jih vidimo na računalniškem zaslonu, so združene v dokumentu imenovanem spletna stran. Spletne strani so narejene iz programskih jezikov, ki določajo, kako naj se prikažejo na zaslonu. Po svetovnem spletu se premikamo tako, da aktiviramo povezave, ki jih predstavljajo posebne oznake na spletnih straneh (podčrtano besedilo, sličice, gumbi). Spletna stran je torej datoteka oziroma skupina datotek, ki so shranjene na nekem računalniku oziroma strežniku, in ki nam jih brskalnik pretvori v razumljivo obliko za ogled na zaslonu. Njeno lokacijo določa spletni naslov oziroma url naslov (angleško Uniform Resource Locator)². Ta nam torej pove, na katerem računalniku in v kateri mapi je shranjena datoteka spletne strani. Url je sestavljen iz vrste protokola, označevalnika gostitelja oziroma računalnika (IP naslov oziroma domenski naslov)³ in poti do datoteke, kjer se spletno mesto nahaja.

Primer razlage url naslova

<http://www.arheportal.si/novice/index.html>:

Http je kratica za Hyper Text Transfer Protocol. Računalniki se med seboj sporazumevajo s serijo pravil imenovanih protokoli. Http je protokol za prenos informacij (teksta, avdio in video vsebin, slik, itn.) na svetovnem spletu. **Www** je kratica za World Wide Web (svetovni splet). To je sistem za pregledovanje informacij v računalniških dokumentih oziroma na spletnih straneh. **Arheportal.si** je ime domene, domenski naslov, na katerem lahko obiskovalci najdejo vsebine spletne strani. Domena je niz znakov, ki je registrirana na določenega lastnika v registru domen in predstavlja spletni naslov za prikaz spletnih strani. Sestavljena je iz imena domene in domenske končnice, ki ji pravimo tudi vrhnja dome-

na. Vrhnje domene so lahko komercialne ali nacionalne (com, si, itn.). Na strežniku, kjer gostuje spletna stran, je mapa z imenom **novice** - v njej je datoteka z imenom **index.html**, v kateri je shranjena datoteka vrste html.

Spletni portal je neke vrste razširjena spletna stran. Od nje se razlikuje predvsem v tem, da je njegova vsebina prilagojena posamezniku, omogoča prijavo v sistem in s tem nadzor nad vsebinami. Lahko deluje kot iskalnik, vstopna točka uporabnikov pri učinkovitem iskanju informacij na spletu in podatkov znotraj portala. Hkrati lahko ponuja tudi zelo uporabne storitve, kot so forum, elektronska pošta, spletne klepetalnice, izmenjavo datotek in podobno. Portali so namenjeni različnim tipom uporabnikov. Portali podjetij združujejo informacije podjetja in izbrane povezave na zunanje spletne strani ter predstavljajo vstopno točko tako za zaposlene kot tudi za zunanje uporabnike, ki jih zanimajo podatki o podjetju. Portali za e-poslovanje ponujajo uporabniku krajši, cenejši in udobnejši dostop do storitev, kot so elektronsko bančništvo, elektronske trgovine in druge podobne storitve. Poleg teh poznamo tudi portale raznih ministrstev in organizacij, ki skušajo z uporabo aktualnih spletnih tehnologij izdelati pripomoček, ki bo zadovoljil potrebe uporabnikov in jim omogočal lažje in učinkovitejše iskanje vsebin.⁴

Arheološki spletni portal

Cilj izdelave arheološkega spletnega portala je ustvariti orodje, ki bi na enem mestu združevalo informacije in jih ponujalo uporabnikom v pregledni in razumljivi obliki. Oblikovno dobro narejen in verodostojen portal, nameščen na zanesljivih, hitrih in varnih strežnikih ter dobro optimiziran, združuje kvaliteto izdelave z enostavnostjo uporabe in je tako sposoben zadovoljiti potrebe širokega kroga uporabnikov. Kot tak mora torej vsebovati vedno aktualne vsebine in ponuditi možnost, da uporabnik na podlagi povezav poglobljeno razišče določeno tematiko. Poleg tega mora biti kredibilen in zato vsebovati vse kontaktne informacije in predstavitev lastnika, ki povečujejo zaupanje v spletno mesto. V nadaljevanju bomo pogledali nekatere kategorije, ki so predvidene na portalu.

Glavni kategoriji portala predstavljata virtualna knjižnica in arhiv. Take vrste storitev omogoča uporabnikom ča-

² V slovenskem jeziku enolični krajevnik vira (Splet 2).

³ Vsak računalnik v svetovnem spletu ima lasten naslov, to je IP (Internet Protocol) naslov, ki je numerične oblike (npr. 195.246.8.99). Za pretvorbo IP naslovov v domenske naslove in obratno skrbi Sistem domenskih imen ali DNS (Domain Name Servers). Ko v brskalnik vpišemo domenski naslov spletne strani, ga sistem pretvori v številko protokola računalnika, na katerem so informacije, ki jih iščemo. Na ta način si uporabniku ni treba zapomniti dolgih skupin števil, temveč samo imena.

⁴ Za podrobnejši opis in razdelitev portalov glej Web portal na Wikipedia, the free encyclopedia (Splet 3).

sovno neomejen dostop do publikacij, ki jih na enostaven način lahko prenesejo na osebni računalnik. Uporabnik mora za dostop do njih ustvariti svoj uporabniški račun na podlagi posebnega obrazca. Enkrat prijavljen, lahko uporablja storitve spletne knjižnice in izbira željeno literaturo, ki jo nato prenese na računalnik ali natisne neposredno s portala. Posebna funkcija dopušča možnost prenosa samo določenih strani članka ali publikacije po lastni izbiri. Tak način posredovanja publikacij je zelo praktičen, saj zmanjša pregledovanje in fotokopiranje knjig ter jih tako zaščiti pred uničenjem. Za postavitev kvalitetne in bogate virtualne knjižnice je potrebno redno spremljati novosti na področju objav in zagotoviti finančna sredstva za nakup novih in za digitalizacijo starejših publikacij. Pri postavljanju take knjižnice je zelo pomembno sodelovanje z avtorji, založniki in samimi knjižnicami ter upoštevanje zakonodaje glede avtorskih pravic in varovanja podatkov. Podobne spletne zbirke gradiva so v lasti institucij, ki za njihovo postavitev zagotavljajo tudi finančna sredstva. Zelo obsežno digitalno zbirko arheoloških, egiptoloških, umetnostnozgodovinskih in drugih vsebin hrani virtualna knjižnica univerze v Heidelbergu (Splet 4), ki omogoča brezplačen prenos publikacij, med katerimi so tudi nekatera zgodovinska dela svetovne arheologije, kot so Schliemannove publikacije o Troji. Na podoben način delujejo nekatere spletne revije in serije, kot je na primer spletna revija *Internet Archaeology* (Splet 5), ki jo izdaja Council for British Archaeology. Na podlagi prijave in plačila nudi dostop do posameznih člankov ali celotne številke revije. Tudi slovenske institucije ponujajo nekatere svoje publikacije brezplačno v digitalni obliki. Na spletni strani Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju ZVKDS) lahko najdemo publikacije o rezultatih avtocestnih izkopavanj, ki so potekala pod vodstvom Skupine za arheologijo na avtocestah Republike Slovenije (Splet 6). Podobno velja za spletno stran Inštituta za arheologijo, na kateri je nekaj števil Arheološkega vestnika (Splet 7). Prav tako sta na spletu dosegljivi reviji Slovenskega arheološkega društva *Arheo* (Splet 8) in *Oddelka za arheologijo Documenta Praehistorica* (Splet 9).

Spletni arhiv mora poleg publikacij vsebovati tudi digitalizirane stare fotografije in dokumente arheoloških raziskovanj iz preteklosti (dnevniki, zapiski, poročila). Preučevanje starih dokumentov raziskovalcu nudi vpogled v pretekle raziskave določenega najdišča in je zato zelo koristno pri nadaljnjem preučevanju. Tak je primer arhiva Howarda Carterja z zapiski, fotografijami in risba-

mi iz petih sezon izkopavanj v Dolini kraljev na spletni strani The Griffith Institute (Splet 10). Še en dober primer je Digitalna knjižnica Slovenije (Splet 11), ki nudi hiter in enostaven dostop do publikacij, fotografij in multimedijskih vsebin. V bazi podatkov knjižnice je tudi bogata arheološka zbirka, ki vključuje članke, fotografije in 3D rekonstrukcije predmetov.

Na portalu ne sme manjkati niti bogata baza podatkov z bibliografijami arheološke literature, ki vsebuje podatke o avtorju, publikaciji in povezave na spletne arhive, kjer se te publikacije nahajajo. Tak primer je spletna bibliografska baza *British and Irish Archaeological Bibliography*, ki vsebuje podatke o člankih in knjigah z območja Velike Britanije in Irske (Splet 12). Na spletni strani je iskalni obrazec, na podlagi katerega iščemo publikacije po naslovu, avtorju, založniku, letu izdaje in drugih kategorijah. Vsebuje tudi navodila, kako iskati po bazi podatkov, kar je ključnega pomena pri takih spletnih straneh.

Še ena zelo pomembna vrsta informacij so poročila izkopavanj. To so prvi podatki o odkritjih, ki so navadno izdani takoj po zaključku izkopavanj ali pa celo med samim izkopavanjem. S spletno objavo poročil lahko zelo hitro razširimo vedenje o novih odkritjih in tako pospešimo raziskovalno in študijsko dejavnost, na drugi strani pa javnosti predstavimo arheološko delo in ga tako približamo širšemu krogu ljudi. Na tem mestu bi bilo mogoče tudi dobro razmisliti o postavitvi medijskega središča, kjer bi se nahajala sporočila za javnost. V njem bi novinarji dobili informacije za svoje prispevke in reportaže. Poročila so največkrat objavljena na spletnih straneh institucij ali podjetij, ki izvajajo izkopavanja. Pri nas lahko najdemo poročila na spletni strani ZVKDS (Splet 13) ali na spletni strani podjetja Arhej d.o.o. (Splet 14). Mednarodno združenje za Klasično arheologijo (AIAC) je na splet postavilo spletno stran *FastiOnline* (Splet 15), na kateri so zbrani nekateri povzetki arheoloških izkopavanj na območju, ki ga je v preteklosti pokrival Rimski imperij. Projekt je bil sicer zaradi velikih stroškov in zamude pri objavljanju že leta 1998 prekinjen. Kljub vsemu je stran še vedno aktivna in nudi vpogled v povzetke poročil nekaterih izkopavanj.

Zelo koristen pripomoček je spletna arheološka enciklopedija. Podobna je klasični enciklopediji in vsebuje razlago pojmov za posamezno področje, spremlja jo slikovno gradivo, zemljevidi in navedba virov. Razlika je v tem, da so vsebine prikazane na interaktiven način in

se lahko sproti dopolnjujejo. Poudarek je vsekakor na slovenski arheologiji, vsebuje pa tudi opise najpomembnejših arheoloških odkritij po svetu. Uporabljamo jo lahko kot učni pripomoček na šolah in univerzah. Podobne enciklopedije trenutno izdajajo založbe in institucije v obliki knjig in zgoščenk. Zanimiv primer take enciklopedije je Encyclopedia of Egyptology, ki jo izdaja UCLA (Splet 16). Vsebuje bogato slikovno in tekstovno gradivo z interaktivnimi zemljevidi posameznih najdišč.

Sprehod skozi časovna obdobja na podlagi interaktivnega prikaza nekaterih najpomembnejših arheoloških najdb omogoča tudi virtualni muzej. V njem so z opisi, fotografijami in 3D rekonstrukcijami predstavljeni arheološki predmeti. Na ta način se lahko uporabnik boljše pripravi za obisk muzejev. Še bolj pomembno je to, da lahko s tako predstavitevjo spet združimo predmete, ki so bili del istega konteksta, in so bili zaradi določenih zgodovinskih okoliščin shranjeni v različnih muzejih (npr. zbirka predmetov iz slovenskih najdišč v muzejih v Trstu in Gradcu). Podobne spletne predstavitve predmetov in muzejskih zbirk so uredili nekateri največji svetovni muzeji. Na spletni strani Metropolitan Museum iz New Yorka (Splet 17) lahko uporabnik s predmeti, ki so predstavljeni na strani, ustvari svojo spletno zbirko. Bogato virtualno zbirko predmetov z opisi, slikami in zemljevidom razstavnih prostorov imata tudi British Museum (Splet 18) in Louvre (Splet 19). Zbirke nekaterih predmetov iz slovenskih muzejev lahko najdemo na spletni strani slovenskih muzejev in galerij Museums.si (Splet 20). Spletna stran je povezana z bazami podatkov posameznih muzejev in tako preko programa za inventarizacijo omogoča vnos podatkov o predmetih na spletno stran. Poleg tega so na spletni strani tudi novice, koledar dogodkov in druge koristne informacije o slovenskih muzejih.

Arheološki spletni portal mora biti tudi prostor, kjer so zbrane novice o vseh novostih s področja arheologije, poleg tega mora vsebovati glavne novice iz vseh panog, ki so kakorkoli povezane s kulturno dediščino. Te novice morajo biti aktualne. Vsebovati mora možnost prijave uporabnikov na obvestila, ki jih prejema na e-poštni naslov ali na mobilni telefon v obliki sms sporočil. Za prikazovanje novic mora biti opremljen tudi z rss tehnologijo, ki omogoča, da se na spletnem brskalniku ali programu za elektronsko pošto uporabnika prikazujejo kratki opisi spletnih vsebin skupaj s povezavo na glavni članek na portalu. Zelo pomembno je, da je portal opremljen s forumom, na katerem potekajo živahne diskusije in izmenjava mnenj med uporabniki o različnih znan-

Slika 1. Arheoportal; prva stran poizkusne verzije slovenskega arheološkega portala.

Figure 1. Arheoportal; front page of the trial version of the Slovenian archaeological portal.

stvenih ali poljudnih temah. Portal mora vsebovati tudi kategorijo s povezavami na muzeje, univerze, inštitute, društva, virtualne knjižnice in podobne spletne strani z arheološko vsebino. Na spletu obstaja kar nekaj podobnih spletnih strani kot so Archaeology Daily News (Splet 21), Archaeology News (Splet 22) in Archeogate (Splet 23). Njihova glavna naloga je obveščanje o novostih s področja arheologije s poudarkom na državi, iz katere prihajajo. Na njih so objavljene novice, članki in povezave na druge spletne strani s podobno vsebino.

To so glavne kategorije portala, vendar morajo biti na portalu tudi vsebine, ki pripomorejo k njegovi pestrosti

in večji obiskanosti. Nuditi mora bogate video vsebine, kot so posnetki določenih oddaj, intervjuji in krajši dokumentarni posnetki. Ob tem mora vsebovati vsebine namenjene otrokom, ki predstavljajo arheološka odkritja s pomočjo zgodb, nalog in iger. Ena izmed kategorij, ki omogočajo aktivno sodelovanje uporabnika, je spletni dnevnik ali blog, kjer določeni uporabniki na podlagi prijave objavljajo tekste in slike, ki jih bralci nato komentirajo. Podobno lahko rečemo tudi za razne natečaje in izbore, ki prav gotovo obogatijo vsebino portala. Vsekakor je treba na portalu postaviti tudi spletno trgovino in prostor namenjen oglasom. Temu področju je potrebno nameniti veliko pozornost, saj lahko z dobro zastavljeno strategijo pokrijemo velik del stroškov, ki nastanejo pri izdelavi in vzdrževanju takega spletnega portala.

Trenutno je na spletu postavljena poizkusna verzija arheološkega portala, ki se nahaja na url naslovu <http://www.arheoportalsi.si>. Postavljena je bila z namenom ugotavljanja, kakšno je zanimanje med uporabniki za takšen način spletne predstavitve arheoloških vsebin, in da pokaže na koristnost takega portala. Prinesla je pozitiven odziv in pokazala, da je taka postavitev zelo dobrodošla (slika 1).

Sklepna beseda

Internet in svetovni splet se neprenehoma razvijata. Ta razvoj predstavlja za organizacije in posameznike nove izzive in priložnosti. Danes se na spletu pojavljajo najrazličnejše oblike spletnih mest, ki segajo od najenostavnejših do bolj sofisticiranih in ambicioznih.

Arheologija je z zadržkom začela izkoriščati svetovni splet. To počasno prilagajanje na nov način delovanja bi lahko pripisali začetni skeptičnosti, pomanjkanju usposobljenega kadra in mlajših generacij na arheoloških ustanovah. Prav gotovo igra veliko vlogo pri tej situaciji tudi denar, saj se je v spletne predstavitve v preteklosti premalo vlagalo. V članku z naslovom Arheologija in internet v reviji Arheo je objavljeno število zadetkov na besedo Archaeology v spletnih iskalnikih v letu 1999.⁵

Če ga primerjamo z današnjim stanjem, lahko ugotovimo, da se je tako v svetu kot tudi Sloveniji število strani z arheološko vsebino v zadnjih enajstih letih zelo povečalo. V Sloveniji prevladujejo predstavljene spletne strani muzejev, institucij in društev. Na njih lahko poleg informacij najdemo tudi spletne publikacije, poročila in objave. Poleg klasičnih spletnih strani se v zadnjem času veliko uporablja socialna omrežja, spletne dnevnike in elektronske poštne seznane, ki omogočajo aktivno sodelovanje posameznika v spletni skupnosti. Predvsem socialno omrežje Facebook je v zadnjih letih postalo zelo popularno tudi med arheologi. Deluje na principu predstavitve posameznika oziroma organizacije preko izdelave profila in je zelo učinkovito sredstvo za širjenje informacij. Zelo živahna izmenjava informacij poteka tudi na elektronskem poštnem seznamu Rosa, ki je bil ustanovljen že leta 1998 in je postal nekako glavni vir informacij za arheologe (Novaković, Mlekuž 1999, 19).

Poizkusna verzija arheološkega portala je prinesla pozitiven odziv in pokazala, da je taka postavitev zelo dobrodošla. Za izgradnjo kvalitetnega in uporabniku prijaznega portala bi bilo potrebno podrobno preučiti trenutne razmere in potrebe v slovenski arheologiji. Ker je to velik projekt, je potrebno k njemu pristopiti sistematično. Sestaviti bi bilo potrebno projektno skupino, v kateri bi bili posamezniki zadolženi za različne naloge pri izdelavi in vzdrževanju portala. Zagotoviti bi bilo treba finančna sredstva tako za izdelavo kot za vzdrževanje in promocijo. Izbrati bi bilo potrebno najugodnejšega izvajalca, ki bi znal upoštevati potrebe in želje projektnih skupine. Ta skupina bi morala spadati pod okrilje že obstoječe arheološke institucije ali društva. Vsekakor bi morala pri izdelavi komunicirati z vsemi glavnimi slovenskimi arheološkimi ustanovami, kajti to bi pripomoglo h kvalitetni vsebini portala.

Internet nam nudi veliko, vendar samo pojavnost v spletu ni dovolj. Pojav novih tehnologij je olajšal delo in ponudil nove možnosti pri obdelavi in prikazu arheoloških podatkov. Za uspešno izkoriščanje te tehnologije moramo spremeniti način razmišljanja, postati moramo prilagodljivi in pazljivi na pogoste spremembe, ki se vsakodnevno dogajajo v internetnem omrežju.

⁵ Beseda je imela v spletnem iskalniku Altavista, ki je bil takrat najbolj uporabljen spletni iskalnik, 513.344 zadetkov (Novaković, Mlekuž 1999, 15). V letu 2010 se je razmerje močno spremenilo. V Googlu (verzija Google.si), ki je danes najbolj uporabljen spletni iskalnik, je zadetkov na dan 9.12.2010 približno 19 100 000. Če vpišemo slovensko besedo arheologija nam iskalnik vrne približno 379 000 zadetkov. Rezultati se zelo hitro spreminjajo, ker se na spletu pojavljajo vedno nove spletne strani in ker Google neprestano obdeluje podatke ter dodaja in izloča določene zadetke.

Archaeological Web Portal (Summary)

Internet and its services provide information and resources which can be accessed almost anywhere, in a fast way and at low costs. The negative part of this is that every day new data appear which make the web a chaotic space of information. In the last years information regarding archaeology rose up drastically. In this sense the portal functions as a tool which allows users to find information regarding archaeology more easily: it helps archaeologists in their research and studies and, moreover, it is more suitable than a simple web page, since it allows researchers and scholars to log in and to change some of its contents.

One of the most important categories of such a portal is the online publishing. Virtual library and archive include digitalized books, articles, old documents and photographs, a bibliographic database and excavation reports. It is evident that on-line media provide opportunities not available in printed versions. The main advantages are lower costs and the possibility to easily update the library whenever necessary or possible. On-line publications must ensure the highest academic quality, with copyright for the authors. There are also other elements that are not less important in order to make the portal a more useful tool. They include archaeological encyclopaedia, interactive database of archaeological finds, news, forum, blog, events calendar, contents for children, online store, etc.

Internet and its services provide an opportunity to link together and spread information in ways not otherwise possible. This kind of web presentation of archaeological contents ultimately combines the power and advantages of the web (such as interactivity and immediacy, for instance) with research results, so that it offers much better and totally new approach in the archaeological studies.

Literatura

NOVAKOVIĆ, P., D. MLEKUŽ 1999, Arheologija in internet. – *Arheo* 19, 5–21.

Spletni viri

Splet 1/ Web 1: <http://www.darpa.mil/arpa-darpa.html> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 2/ Web 2: <http://sl.wikipedia.org/wiki/URL> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 3/ Web 3: http://en.wikipedia.org/wiki/Web_portal (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 4/ Web 4: <http://www.ub.uni-heidelberg.de/helios> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 5/ Web 5: <http://intarch.ac.uk> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 6/ Web 6: <http://www.zvkds.si/sl/kulturna-dediscina-slovenije/publikacije/kategorije/4/> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 7/ Web 7: http://av.zrc-sazu.si/Si/AV_seznam.html (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 8/ Web 8: <http://www.arheologija.si/revija.htm> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 9/ Web 9: http://arheologija.ff.uni-lj.si/documenta/index_si.html (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 10/ Web 10: <http://www.griffith.ox.ac.uk/gri/4search.html> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 11/ Web 11: <http://www.dlib.si> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 12/ Web 12: <http://www.biab.ac.uk> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 13/ Web 13: <http://www.zvkds.si/sl/novice/nova-odkritja> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 14/ Web 14: <http://www.arhej.com/si/index.php?mID=porocila> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 15/ Web 15: <http://www.fastionline.org> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 16/ Web 16: <http://www.uee.ucla.edu/UEEwebpage.pdf> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 17/ Web 17: <http://www.metmuseum.org> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 18/ Web 18: <http://www.britishmuseum.org> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 19/ Web 19: <http://www.louvre.fr> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 20/ Web 20: <http://www.museums.si> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 21/ Web 21: <http://www.archaeologydaily.com> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 22/ Web 22: <http://www.archaeologynews.org> (dostop / accessed 9.11.2010).

Splet 23/ Web 23: <http://www.archaeogate.org> (dostop / accessed 9.11.2010).